

Στρατόπεδο Π. Μελά

Τα ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ στη

Οι δυτικές συνοικίες αποτελούν ένα μωσαϊκό οικιστικών ενότητων, οι οποίες διαμορφώθηκαν με αποσπασματικό και ευκαιριακό τρόπο τα τελευταία 70 χρόνια.

Πρόκειται για μια άναρχη και απρογραμμάτιστη ανάπτυξη, πότε νόμιμη και πότε αυθαίρετη, με ελλείψεις σε δημόσιους χώρους, αστικό εξοπλισμό, κεντρικές λειτουργίες και κοινωνικές υποδομές.

Η μεγάλη έλλειψη δημόσιων χώρων και υπερτοπικών λειτουργιών, σε συνδυασμό με την χαμηλή ποιότητα του αστικού χώρου, τις δυσκολίες στις επικοινωνίες και συγκοινωνίες, διαμορφώνουν την εικόνα μιας υποβαθμισμένης περιοχής.

Ωστόσο, οι δυτικές συνοικίες αποτελούν την πιο δυναμική και ζωντανή περιοχή της πόλης. Παρουσιάζουν ταχύρρυθμη αύξηση του πληθυσμού τους ενώ οι νεότερες και δυναμικότερες ηλικίες, εμφανίζονται αριθμητικά ενισχυμένες. Οι τοπικοί φορείς και ιδιαίτερα οι Δήμοι καταβάλλουν σημαντικές προσπάθειες για βελτίωση του περιβάλλοντος, ενίσχυση των υποδομών και των παραγωγικών δυνατοτήτων, υποστήριξη πολιτιστικών και κοινωνικών πρωτοβουλιών, διεκδικούν δυναμικά ένα καλύτερο μέλλον.

ΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΤΟΞΟ

Η μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων της προσπάθειας, για αναβάθμιση των Δυτικών περιοχών απαιτεί μια συνολική πρόταση ανάπτυξης. Είναι αυτή του λεγόμενου «Δυτικού Τόξου», ενός αρχιτεκτονικού διαγωνισμού που διενεργήθηκε το 1997 στο πλαίσιο του «Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα 1997». Ένα σύνολο ελεύθερων και αναξιοποίητων εκτάσεων (κοίτη Δενδροποτάμιου, στρατόπεδα, ανενεργά καπνομάγαζα) αποτελούν μια εντυπωσιακή συνέχεια ελεύθερων εκτάσεων εν είδει τόξου, η αξιοποίηση των οποίων μπορεί να αποτελέσει τον άξονα που θα συγκεντρώσει λειτουργίες και δραστηριότητες ευρύτερης ακτινοβολίας. Θα δώσει τη δυνατότητα ανάπτυξης επικοινωνιών και συγκοινωνιών, πολιτιστικών δραστηριοτήτων και αναψυχής. Μπορεί να διαμορφώσει το κυρίαρχο στοιχείο των δυτικών Δήμων, να αποκαταστήσει το αστικό περιβάλλον και να αποτελέσει ένα αντίβαρο σε σχέση με το κέντρο της πόλης.

Η ύπαρξη και η διάσωση μέχρι τις μέρες μας των ελεύθερων χώρων του «Δυτικού Τόξου» αποτελεί μεγάλη τύχη για την πόλη. Ιδιαίτερα οι εκτάσεις των στρατοπέδων – για τα οποία εκκρεμεί βέβαια ακόμη η απομάκρυνση των στρατιωτικών μονάδων – προκειμένου να προχωρήσει η απόδοση και αξιοποίησή τους για δημόσιες χρήσεις και κοινωνικές σκοπούς, αποτελούν τη μεγάλη ελπίδα όχι μόνο για τη Δυτική Θεσσαλονίκη αλλά για ολόκληρη την πόλη.

ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ

Στη Δυτική Θεσσαλονίκη βρίσκονται τα στρατόπεδα: Π. Μελά, Μ. Αλεξάνδρου, Ζιάκα, Καρατάσιου, Παπακυριαζή και Στρεμπενιώτη, για την απόκτηση των οποίων δίνεται μεγάλος αγώνας από τους τοπικούς φορείς και τους Δήμους.

Από αυτά τα τέσσερα ανήκουν στην πρώτη ομάδα των υπό μεταγκατάσταση στρατοπέδων, το στρατόπεδο του Παπακυριαζή δεν προβλέπεται να μεταστεγαστεί σύντομα, ενώ το στρατόπεδο Στρεμπενιώτη σε μεγάλο βαθμό ήδη έχει αξιοποιηθεί από το Δήμο Νεάπολης.

Ο νόμος 2745/99 που προβλέπει την "αξιοποίηση και μεταγκατάσταση στρατοπέδων" άνοιξε τις διαδικασίες απόδοσης για τα τέσσερα στρατόπεδα, τα οποία έχουν τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- **Το στρατόπεδο "Παύλου Μελά"** (383 στρέμματα) που βρίσκεται στα όρια των Δήμων Σταυρούπολης, Νεάπολης και Πολίχνης, αποδίδεται εξ' ολοκλήρου.

Σύμφωνα με τις προτάσεις των Δήμων, του Οργανισμού Ρυθμιστικού και της Αναπτυξιακής Εταιρίας, προβλέπεται η δημιουργία πολυλειτουργικού κέντρου διαδημοτικής εμβέλειας, η εγκατάσταση τμημάτων της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών, Κέντρου Υγείας Αστικού Τύπου, Μουσείου Απόδημου και Προσφυγικού Ελληνισμού, χώρων πρασίνου, αθλητισμού και στάθμευσης καθώς επίσης και υποδομών εκπαίδευσης. Μέσα στο στρατόπεδο υπάρχουν πολλά κτίρια που έχουν κριθεί διατηρητέα.

- **Το στρατόπεδο του "Μ. Αλεξάνδρου"** (231 στρέμματα) ανήκει στο Δήμο Αμπελοκήπων και αποδίδεται εξ' ολοκλήρου.

Προβλέπεται η δημιουργία Διοικητικού Κέντρου, χώρων πρασίνου και αναψυχής, χώρων στάθμευσης, αθλητικών εγκαταστάσεων, Βοτανικού Κήπου.

- **Το στρατόπεδο "Ζιάκα"** (125 στρέμματα) βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Ελευθερίου – Κορδελιού. Προβλέπονται: χώροι πρασίνου και αθλητικών εγκαταστάσεων, υποδομές για πολιτιστικές δραστηριότητες και κοινωνικές υπηρεσίες.

- **Το στρατόπεδο "Καρατάσιου"** (συνολική έκταση 1114 στρέμματα – διαθέσιμα περίπου 650). Το στρατόπεδο αυτό βρίσκεται στις παρυφές της πόλης, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Πολίχνης και είναι το μόνο που έχει ήδη εκκενωθεί. Προβλέπονται χώροι πρασίνου και στάθμευσης, εκπαίδευσης και αθλητισμού, υποδομές για κοινωνικές υπηρεσίες και εμπορική δράση. Στο 33% της έκτασης προβλέπεται οικιστική ανάπτυξη.

ΟΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Μετά την ψήφιση του νόμου 2745/99, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας ανέθεσε στον Οργανισμό Ρυθμιστικού Θεσσαλονίκης την εκπόνηση «Ειδικής Τεχνικοοικονομικής Μελέτης» για την αξιοποίηση ορισμένων στρατοπέδων του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης.

Οι μελέτες που εκπόνησε ο Ο.Π.Θ. αφορούν:

- Τον προσδιορισμό της αξίας των στρατοπέδων και των υφιστάμενων σε αυτά κτισμάτων.

- Τον εντοπισμό στην ευρύτερη περιοχή του Π.Σ.Θ. εκτάσεων που θα μπορούσαν ν' αποτελέσουν το αντικείμενο της ανταλλαγής με τα στρατόπεδα που θα μεταστεγαστούν αφού στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του νόμου αναφέρεται: «το ποσοστό της πολεοδομημένης γης που θα αποδοθεί στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας μπορεί να είναι στο ίδιο το υπό μελέτη στρατόπεδο ή άλλο ή ακόμη και σε άλλη έκταση του Δημοσίου».

- Την εκτίμηση αξιών γης διαθεσίμων για ανταλλαγή δημοσίων εκτάσεων και τέλος συγκριτική αποτίμηση που αφορά στην αξία των προς μεταγκατάσταση στρατοπέδων και στην αξία των υπό ανάπτυξη εκτάσεων – οικοπέδων.

Οι μελέτες του Ο.Π.Θ. ολοκληρώθηκαν τον Οκτώβριο του 2002 και η Εκτελεστική Επιτροπή στην συνεδρίασή της στις 10-4-03 αποφασίζει και εγκρίνει:

- Την αποδοχή του ημιότερου, κατά περίπτωση στρατοπέδου, σεναρίου εκμετάλλευσης της μελέτης με προσαρθεία να περιορισθούν οι απαιτήσεις του στρατού για τα στρατόπεδα που βρίσκονται σε πυκνοδομημένες περιοχές.

- Την αξιοποίηση του συνόλου των παραχωρηθέντων στρατοπέδων προς αποφυγή αποσπασματικής αξιοποίησης.

- Την απόδοση σε χρήση των στρατοπέδων Παύλου Μελά, Μ. Αλεξάνδρου & Ζιάκα σύμφωνα με τις πολεοδομικές προβλέψεις των εγκεκριμένων Γ.Π.Σ. της περιοχής.

- Την μερική πολεοδόμηση του στρατοπέδου Καρατάσιου και τη δημιουργία ενός ενιαίου φορέα διαχείρισης των στρατοπέδων και των εκτάσεων που υπάρχουν στην περιστασιακή περιοχή, ώστε τα στρατόπεδα που βρίσκονται στον πολεοδομικό ιστό να αξιοποιηθούν για τις ανάγκες της πόλης.

Με την απόφαση του Οργανισμού συμφωνούν οι Δήμοι της Δυτικής Θεσσαλονίκης εκτός από τον Δήμο Πολίχνης που αντιδρά στην πολεοδόμηση έστω και τμήματος του στρατοπέδου Καρατάσου, αλλά κυρίως διότι δεν συμμετείχε στον σχεδιασμό.

Στις 23 Απριλίου 2002 ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Γιάννος Παπαντωνίου στο Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης παρουσίασε στο Υπουργό κ. Γ. Πασχαλίδη και των δημάρχων της Δυτικής Θεσσαλονίκης ανακοίνωσε σε συνέντευξη τύπου την πρόθεσή του για άμεση απόδωση των στρατοπέδων (Π. Μελά, Μ. Αλεξάνδρου, Καρατάσου και Ζιάκα).

Ήταν η πρώτη δημόσια και επίσημη δέσμευση της πολιτείας, ότι οι εκτάσεις των στρατοπέδων θα αποδοθούν στις τοπικές κοινωνίες ώστε η αξιοποίησή τους να συμβάλλει στην αναβάθμιση της περιοχής και στη βελτίωση των συνθηκών ζωής.

Η εξαγγελία του κ. Παπαντωνίου για την εξ ολοκλήρου